

ZARZĄDZENIE NR 78/2022
WÓJTA GMINY CHRZYPSKO WIELKI
z dnia 1 grudnia 2022 r.

**w sprawie wprowadzenia procedury zarządzania ryzykiem
w Urzędzie Gminy w Chrzypsku Wielkim**

Na podstawie art. 68 ust. 1, art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j.Dz. U. z 2022 r.poz. 1634,ze zm.) i art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j.Dz. U. z 2022 r.poz. 559, ze zm.) zarządzam, co następuje:

§ 1.

1. Wprowadza się Procedurę zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Chrzypsku Wielkim w brzmieniu ustalonym w załączniku do niniejszego zarządzenia, jako narzędzie zarządzania dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych i wytyczne dla wszystkich pracowników Urzędu Gminy.
2. Celem wprowadzenia procedury jest ustalenie zasad identyfikacji ryzyka, oszacowanie ryzyka, a następnie określenie zasad postępowania z ryzykiem dla jego obniżenia do akceptowalnego poziomu.

§ 2.

Zobowiązuje się kierowników komórek organizacyjnych oraz pracowników do bieżącego zgłaszania zagrożeń w zakresie realizowanych celów i zadań Wójtowi Gminy, Sekretarzowi Gminy oraz Skarbnikowi.

§ 3.

1. Zaleca się kierownikom jednostek organizacyjnych korzystanie z rozwiązań wprowadzonych w Procedurze zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Chrzypsku Wielkim w procesach identyfikacji ryzyka i zarządzania ryzykiem.
2. Zobowiązuje się kierowników jednostek organizacyjnych Gminy Chrzypsko Wielkie do przedłożenia Sekretarzowi Gminy dokumentów opisujących wprowadzony w jednostce organizacyjnej system kontroli zarządczej w terminie do dnia 31.12.2022 roku.

§ 4.

Wykonanie zarządzenia powierza się kierownikom jednostek organizacyjnych Gminy Chrzypsko Wielkie i pracownikom Urzędu Gminy.

§ 5.

Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierza się Sekretarzowi Gminy Chrzypsko Wielkie.

§ 6.

Uchyła się:

1. Zarządzenie Nr 40/2013 Wójta Gminy Chrzypsko Wielkie z dnia 27.11.2013 r. w sprawie określenia organizacji kontroli zarządczej w Urzędzie Gminy Chrzypsko Wielkie i jednostkach organizacyjnych Gminy Chrzypsko Wielkie oraz zasad jej koordynacji,
2. Zarządzenie Nr 42/2013 Wójta Gminy Chrzypsko Wielkie z dnia 27.11.2013 r. w sprawie wytycznych sporządzani planu działalności Urzędu Gminy Chrzypsko i sprawozdania z jego wykonania,

3. Zarządzenie Nr 45/2014 Wójta Gminy Chrzypsko Wielkie z dnia 31.12.2014 r. w sprawie wprowadzenia zasad dotyczących wdrożenia i monitorowania Polityki Zarządzania Ryzykiem,
4. Zarządzenie Nr 8/2017 Wójta Gminy Chrzypsko Wielkie z dnia 08.02.2017 r. w sprawie zmiany Zarządzenia Nr 45/2014 Wójta Gminy Chrzypsko Wielkie z dnia 31.12.2014 r. w sprawie wprowadzenia zasad dotyczących wdrożenia i monitorowania Polityki Zarządzania Ryzykiem,
5. Zarządzenie Nr I/8/2018 Wójta Gminy Chrzypsko Wielkie z dnia 12.12.2018 r. w sprawie zmiany Zarządzenia Nr 45/2014 Wójta Gminy Chrzypsko Wielkie z dnia 31.12.2014 r. w sprawie wprowadzenia zasad dotyczących wdrożenia i monitorowania Polityki Zarządzania Ryzykiem,
6. Zarządzenie Nr 87/2020 Wójta Gminy Chrzypsko Wielkie z dnia 31.12.2020 r. zmieniające zarządzenie Nr 45/2014 Wójta Gminy Chrzypsko Wielkie z dnia 31.12.2014 r. w sprawie wprowadzenia zasad dotyczących wdrożenia i monitorowania Polityki Zarządzania Ryzykiem.

§ 7.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Wójt
mgr inż. Edmund Ziótek

Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 78/2022 z dnia 01.12.2022r.

Rozdział 1.

Procedura zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Chrzypsku Wielkim

§ 1.

Ogólne zasady kontroli zarządczej i zarządzania ryzykiem zostały określone w Standardach kontroli zarządczej dla jednostek sektora finansów publicznych, wprowadzonych Komunikatem Ministra Finansów. Nr 23 z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych na podstawie art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240).

§ 2.

Użyte w niniejszej procedurze pojęcia mają następujące znaczenie:

- 1) proces – uporządkowany logicznie ciąg czynności, działań, decyzji, uzgodnień, których efektem jest powstanie pewnej wartości dającej się określić w postaci zmiany w środowisku zewnętrznym, jako efekt pracy Urzędu Gminy;
- 2) obszar działania – grupa zadań powiązanych w procesy opisujące działania służące realizacji określonego celu lub zadania;
- 3) ryzyko – możliwość zaistnienia zdarzenia, które będzie miało wpływ na realizację założonych celów i zadań;
- 4) czynniki ryzyka – okoliczności, stan prawny, stan faktyczny, które mogą wywołać ryzyko;
- 5) oddziaływanie ryzyka – możliwe skutki lub konsekwencje dla organizacji takie jak straty, utrata reputacji, obrażenia, niekorzystne zdarzenia, koszty lub opóźnienia;
- 6) prawdopodobieństwo – szacowane prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia;
- 7) analiza ryzyka – czynności podjęte w celu zrozumienia charakteru zidentyfikowanego ryzyka, na które narażony jest urząd miejski;

- 8) istota ryzyka (waga ryzyka) – ocena skutków i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka;
- 9) rejestr ryzyka – dokument obrazujący wszystkie zidentyfikowane ryzyka w urzędzie miejskim;
- 10) ryzyko operacyjne – ryzyko krótkookresowe związane z działalnością Urzędu Gminy,
- 11) ryzyko strategiczne – ryzyko długookresowe, na które urząd miejski ma ograniczony wpływ;
- 12) system kontroli zarządczej – ogół zasad zaprojektowanych i wdrożonych przez kierownictwo, obejmujących cały urząd miejski, stanowiących spójną i logiczną całość funkcjonującą w określonym środowisku na wszystkich poziomach zarządzania, służących zwiększeniu prawdopodobieństwa zrealizowania wytyczonych celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy poprzez zmniejszenie skutków ryzyka;
- 13) szacowanie ryzyka – proces systematycznej oceny źródeł, skutków i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka;
- 14) zarządzanie ryzykiem – podjęte działania mające na celu zmniejszenie ryzyka do poziomu akceptowalnego obejmujące identyfikowanie i ocenę ryzyka oraz reagowanie na nie.

§ 3.

Celem zarządzania ryzykiem jest w szczególności:

- 1) poprawa jakości świadczenia usług publicznych;
- 2) efektywne zarządzanie urzędem poprzez ustalenie procedur kontroli zarządczej w celu uzyskania przepływu informacji, zarządzania i monitorowania;
- 3) zwrócenie większej uwagi w procesie zarządzania na sprawy faktycznie istotne;
- 4) poprawa świadomości w zakresie podejmowania ryzyka oraz decyzji,
- 5) efektywne wykorzystanie zasobów Urzędu Gminy.

§ 4.

- 1) Procedura zarządzania ryzykiem stanowi narzędzie zarządzania dla całej kadry kierowniczej Urzędu Gminy oraz wytyczne dla wszystkich pracowników.
- 2) Ograniczanie ryzyka prowadzone jest poprzez zaprojektowanie i wdrożenie odpowiednich mechanizmów kontrolnych na podstawie wyników monitoringu poziomu ryzyka oraz jego oceny.

Rozdział 2. Zakres podmiotowy i przedmiotowy zarządzania ryzykiem

§ 5.

- 1) Procedura zarządzania ryzykiem ma zastosowanie do wszystkich komórek organizacyjnych oraz do wszystkich pracowników zatrudnionych w Urzędzie Gminy.
- 2) Zarządzanie ryzykiem odbywa się na dwóch poziomach:
 - a) strategicznym
 - b) operacyjnym
- 3) Zarządzanie ryzykiem na poziomie strategicznym oparte jest na długookresowej identyfikacji i analizie ryzyka, uwidocznionej w **strategiach, prognozach i planach oraz innych dokumentach operacyjnych, tj. budżet na kolejne lata.**
- 4) Zarządzanie ryzykiem na poziomie operacyjnym stanowi rutynowy element zarządzania, polegający na bieżącej identyfikacji, ocenie ryzyka i podejmowaniu działań zaradczych w postaci regulacji wewnętrznych w formach:

- a) zgłaszania projektów koniecznych uchwał Przewodniczącemu Rady Gminy,
 - b) zarządzeń Wójta Gminy,
 - c) pism informacyjnych,
 - d) notatek służbowych,
 - e) decyzji administracyjnych,
 - f) poleceń Wójta, jako kierownika jednostki.
- 5) Obszary ryzyk są skorelowane z zadaniami, realizowanymi w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej, określonych w art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.Dz. U. z 2022 r.poz. 559, ze zm.), w celach zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie:
- a) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiskai przyrody oraz gospodarki wodnej;
 - b) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego;
 - c) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzeniaw energię elektryczną i ciepłą oraz gaz;
 - d) działalności w zakresie telekomunikacji;
 - e) lokalnego transportu zbiorowego;
 - f) ochrony zdrowia;
 - g) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych;
 - h) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
 - i) gminnego budownictwa mieszkaniowego;
 - j) edukacji publicznej;
 - k) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
 - l) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeńsportowych;
 - m) targowisk i hal targowych;
 - n) zieleni gminnej i zadrzewień;
 - o) cmentarzy gminnych;
 - p) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego;
 - q) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
 - r) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej;
 - s) wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej;
 - t) promocji gminy;
 - u) współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalnościpożytku publicznego i o wolontariacie;
 - v) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Rozdział 3. Funkcje w systemie zarządzania ryzykiem

§ 6.

W procesie zarządzania ryzykiem funkcje sprawują:

- 1) Rada Gminy, jako gestor wszystkich procesów strategicznych, wskazujący poziom ryzyka strategicznego, powyżej którego należy rozpocząć działania zapobiegające ryzyku,
- 2) Wójt Gminy, jako właściciel wszystkich procesów strategicznych i operacyjnych, wskazujący poziom ryzyka operacyjnego, powyżej którego należy rozpocząć działania zapobiegające ryzyku;
- 3) Kierownicy komórek organizacyjnych, jako osoby odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem, mające kompetencje do podejmowania działań zaradczych w stosunku do obszarów, którymi zarządzają, zwani dalej „właścicielami ryzyka” na poziomie operacyjnym;
- 4) Sekretarz Gminy, jako osoba koordynująca prace w zakresie zarządzania ryzykiem, odpowiedzialna za rekomendowanie Wójtowi Gminy Chrzypsko Wielkie akceptowalnego poziomu ryzyka oraz za informowanie Wójta o skuteczności identyfikacji ryzyka, zarządzania i monitorowania ryzyk.

Rozdział 4.

Identyfikacja ryzyka i analiza czynników ryzyka.

§ 7.

- 1) Identyfikacja i ocena czynników ryzyka na poziomie strategicznym odbywa się na poziomie konstruowania Wieloletniej Prognozy Finansowej i budżetu w odniesieniu do obszarów działania wymienionych w załączniku Nr 1 do niniejszej Procedury.
- 2) Proces identyfikacji i analizy ryzyka odbywa się na etapie projektowania budżetu na kolejny rok i odnosi się do ujętych w nim wielkości, jako możliwych potencjalnych strat.
- 3) Identyfikacja ryzyka przeprowadzana jest w Urzędzie Gminy w odniesieniu do każdego procesu.
- 4) Identyfikacja ryzyka prowadzona jest metodą samooceny, w którą zaangażowany jest właściciel ryzyka i Sekretarz.

§ 8.

- 1) Każde zidentyfikowane ryzyko podlega analizie mającej na celu oszacowanie prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia i jego skutków, wg Tabeli punktowej skutków wystąpienia ryzyka określonej w formacie excel.
- 2) Analiza ryzyka na każdym z poziomów obejmuje następujące etapy:
 - a) identyfikację ryzyka, które może oddziaływać na funkcjonowanie Gminy oraz Urzędu Gminy;
 - b) ocenę istniejących środków wykorzystywanych do utrzymania ryzyka pod kontrolą;
 - c) ocenę i hierarchizację ryzyka wg. oddziaływania i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka;
 - d) zdefiniowanie działań wymaganych do postępowania z ryzykiem nie akceptowalnym;

- e) wskazanie osób z kierownictwa, odpowiedzialnych za podjęcie działań zaradczych oraz ustalenie terminu do którego działania należy podjąć, monitorowanie i składanie raportów dotyczących postępowań.
- 3) Wynik oceny punktowej ryzyka stanowi iloczyn oceny punktowej skutku i oceny punktowej prawdopodobieństwa.
- 4) Wyniki uzyskane z analizy ryzyka podlegają dalszej analizie pod kątem możliwości ograniczenia ryzyka.

§ 9.

Na podstawie dokonanej przez Sekretarza analizy ryzyka Wójt podejmuje decyzję co do akceptowanego poziomu ryzyka.

Rozdział 5. Zasady zarządzania ryzykiem

§ 10.

- 1) Wójt wyznacza akceptowany poziom ryzyka czyli stopień ryzyka, jaki gotowy jest przyjąć, uwzględniając wielkość kosztów ograniczenia danego ryzyka.
- 2) Wójt ma prawo zaakceptować każdy poziom ryzyka i nie podejmować działań zaradczych.
- 3) W przypadku, gdy ryzyko w procesie przekracza akceptowany poziom, Sekretarz sporządza wystąpienie w sprawie zaplanowania i wdrożenia odpowiednich działań zaradczych o charakterze zapobiegawczym i redukującym skutki i po akceptacji Wójta kieruje je do właściciela ryzyka.
- 4) Po zaakceptowaniu działań zaradczych przez Wójta, Sekretarz wpisuje je do rejestru ryzyka.
- 5) Za zarządzanie ryzykiem odpowiadają właściciele ryzyka, którzy zobowiązani są do monitorowania ryzyka, podejmowania działań zaradczych i stosowania zabezpieczeń pozwalających na utrzymanie ryzyka na akceptowanym poziomie.

§ 11.

W Urzędzie Gminy przyjmuje się następujące sposoby postępowania z ryzykiem:

- 1) transfer - przeniesienie ryzyka na inną jednostkę np. ubezpieczenie;
- 2) tolerowanie – akceptowanie ryzyka, przyjęcie na siebie skutków ryzyka np: w sytuacji gdy istnieją określone trudności w przeciwdziałaniu ryzyku lub gdy koszty przeciwdziałania ryzyku mogłyby przekroczyć przewidywane korzyści;
- 3) zapobieganie, przeciwdziałanie pozwalające na likwidację ryzyka lub jego zmniejszenie do akceptowanego poziomu ryzyka np: wzmocnienie mechanizmów kontroli wewnętrznej, opracowanie zasad, wytycznych instrukcji dotyczących realizowanych procesów;
- 4) przesunięcie w czasie - zawieszenie realizacji działań w całości lub części rodzących zbyt duże ryzyko gdy jest możliwe bez naruszenia ustawowego obowiązku realizacji procesu w określonym wymiarze.

§ 12.

W przypadku ryzyka dotyczącego obszaru, programu lub projektu realizowanych przez więcej niż jeden podmiot, decyzję o akceptowalnym poziomie ryzyka podejmuje się kolegiąlnie w gronie: Przewodniczącego Rady Gminy, Wójta, Sekretarza i Skarbnika.

Rozdział 6. Monitorowanie i ocena.

§ 13.

- 1) Proces monitorowania ryzyka jest procesem ciągłym, realizowanym na każdym szczeblu zarządzania w ramach kontroli zarządczej.
- 2) Właściciele ryzyka monitorują i dokonują przeglądów ryzyka na poziomie operacyjnym jako stały element zarządzania, polegający na bieżącej identyfikacji i ocenie ryzyka zagrażającego wykonaniu celów i podejmowaniu działań zaradczych.
- 3) Sekretarz w uzgodnieniu z Wójtem ustala termin corocznej aktualizacji zestawienia procesów, analizy ryzyka i opracowywania wyników analizy ryzyka dla całego Urzędu Gminy.
- 4) Sekretarz podsumowuje wyniki analizy ryzyka sporządzając aktualizację Rejestru w terminie do 31.03 każdego roku.
- 5) Sekretarz zobowiązany jest do przekazywania na bieżąco innym właścicielom ryzyka informacji o tych rodzajach ryzyka, które wykraczają, poza jeden obszar funkcjonowania Urzędu Gminy.
- 6) W sytuacji wystąpienia zdarzeń, mających znaczenie z punktu widzenia zarządzania ryzykiem każdy pracownik ma obowiązek poinformowania o tym fakcie swojego bezpośredniego przełożonego, a ten ma obowiązek przekazać go właścicielowi ryzyka.

Rozdział 7. Dokumentowanie realizacji działań wynikających z Procedury zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Chrzypsku Wielkim

§ 14.

- 1) Dokumentacja analizy ryzyka prowadzona jest w formie elektronicznej.
- 2) Dokumentacja sporządzana jest przez Sekretarza i zatwierdzana przez Wójta.
- 3) Dokumentacja o której mowa w ust. 1 i ust. 2 dostępna jest dla pracowników Urzędu Gminy, dla których jest niezbędna w związku z realizowanymi procesami i wykonywaniem zadań kontrolnych.

§ 15.

Procedura Zarządzania Ryzykiem podlega okresowym przeglądom dokonywanym w celu jej aktualizacji.

Wójt
mgr inż. *Edmund Ziółek*

Załącznik Nr 1 do Procedury zarządzania ryzykiem

Kluczowe obszary działania w zakresie realizacji celów i zadań urzędu oraz zleconych Gminie z zakresu administracji rządowej:

- I. Usługi administracyjne (wydawanie zezwoleń i decyzji w rozumieniu i trybie kpa, wydawanie dokumentów(zaświadczeń) , wydawanie zezwoleń i koncesji).
- II. Usługi społeczne – oświata ,wychowanie i opieka wychowawcza.
- III. Usługi społeczne – ochrona i promocja zdrowia.
- IV. Usługi społeczne – kultura , kultura fizyczna i sport.
- V. Usługi publiczne – bezpieczeństwo i porządek publiczny (bezpieczeństwo, zarządzanie sytuacjami kryzysowymi, ochrona przeciwpowodziowa i przeciwpożarowa, obrona cywilna , sprawy obronne).
- VI. Usługi techniczne – usługi z zakresu ochrony środowiska naturalnego, infrastruktura drogowa.
- VII. Zarządzanie mieniem (zarządzanie mieniem, prowadzenie wykazu nieruchomości i innych składników mienia, utrzymanie miejskich i gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej i obiektów administracyjnych)
- VIII. Zarządzanie zasobami ludzkimi.
- IX. Zarządzanie technologiami informacyjnymi (technologie związane z przesyłaniem, przetwarzaniem, zbieraniem, przechowywaniem i prezentacją informacji w postaci elektronicznej przy wykorzystaniu systemów teleinformatycznych i elektronicznego przetwarzania danych).
- X. Wspieranie rozwoju gospodarczego (pozyskiwanie środków z funduszy europejskich, założenia wynikające ze strategii rozwoju miasta i gminy .
- XI. Zarządzanie zasobami finansowymi (obsługa bieżących operacji finansowych, sprawozdawczość, obsługa długu publicznego, WPF).

Wojt
mgr inż. Edmund Ziólek